

دانشکده
قالب نگارش طرح درس ترمی

عنوان درس : حشره شناسی پزشکی و مبارزه با ناقلین مخاطبان: کارشناسی پیوسته بهداشت عمومی
تعداد واحد: (یا سهم استاد از واحد) 1 واحد نظری
ساعت پاسخگویی به سوالات فراگیر: یکشنبه ساعت 2-1
زمان ارائه درس: نیمسال اول 1400- 1399 سه شنبه 12-10
مدرس: دکتر مجتبی لیمویی
درس و پیش نیاز: ندارد

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با گروه ها و گونه های مختلف بندپایان و حشرات حائز اهمیت پزشکی، انواع بیماری های منتقله توسط بندپایان و روش های کنترل و پیشگیری از انتقال بیماری ها

اهداف کلی جلسات : (جهت هر جلسه یک هدف)

- 1- مقدمه شامل تشریح عنوان درس، تعاریف حشره شناسی، شاخه های مختلف حشره شناسی، حشره شناسی پزشکی و هدف از علم حشره شناسی پزشکی، تعریف ناقل، میزبان و دیدگاه اپیدمیولوژیک در رابطه با نقش بندپایان در انتقال انواع بیماری ها
- 2- طرق مختلف بیماری زایی بندپایان برای انسان
- 3- طبقه بندی بندپایان، مرفولوژی عمومی حشرات
- 4- بیولوژی عمومی حشرات
- 5- مرفولوژی، بیولوژی، اهمیت پزشکی و کنترل سوسری ها و راسته همپیترا
- 6- مرفولوژی، بیولوژی، اهمیت پزشکی و کنترل شپش های انسان
- 7- طبقه بندی راسته دوپالان، مرفولوژی، بیولوژی، اهمیت پزشکی و کنترل پشه های کولیسیده
- 8- مرفولوژی، بیولوژی، اهمیت پزشکی و کنترل پشه خاکی ها
- 9- مرفولوژی، بیولوژی، اهمیت پزشکی و کنترل پشه های سیمولیده، سراتوپوگونیده، خرمگس ها، مگس ها و گونه های مولد میازیس
- 10- مرفولوژی، بیولوژی، اهمیت پزشکی و کنترل کک ها، کنه های نرم و سخت و مایت ها

اهداف ویژه به تفکیک اهداف کلی هر جلسه:

هدف کلی جلسه اول: مقدمه شامل تشریح عنوان درس، تعاریف حشره شناسی، شاخه های مختلف حشره شناسی، حشره شناسی پزشکی و هدف از علم حشره شناسی پزشکی، تعریف ناقل، میزبان و دیدگاه اپیدمیولوژیک در رابطه با نقش بندپایان در انتقال انواع بیماری ها
اهداف ویژه جلسه اول:
در پایان دانشجو قادر باشد

1-1- **Medical Entomology and Vector Control** را به عنوان یک رشته علمی و فیلد

پژوهشی توضیح دهد.

2-1- حشره شناسی را تعریف کند و شاخه های مختلف آنرا معرفی نماید.

3-1- حشره شناسی پزشکی را تعریف کند.

4-1- هدف از علم حشره شناسی پزشکی را بیان کند.

5-1- ناقل را تعریف کند.

6-1- نقش بندپایان را در اپیدمیولوژی بیماری های منتقله شرح دهد.

هدف کلی جلسه دوم: طرق مختلف بیماری زایی بندپایان برای انسان

اهداف ویژه جلسه دوم:

در پایان دانشجو قادر باشد

1-2- نقش بند پایان را به عنوان عامل ایجاد بیماری در انسان با ذکر مثال بیان کند.

1-1-2- میازیس را تعریف کند و انواع میازیس را نام ببرد و نام علمی یک گونه مگس مولد میاریس شایع در ایران را بنویسد.

2-1-2- بیماری گال، علائم تشخیص و درمان آنرا شرح دهد.

3-1-2- بیماری فلج کنه ای و راه های درمان و پیشگیری از آنرا شرح دهد.

4-1-2- اهمیت گزش بندپایان را به عنوان آفت بهداشتی بیان کند.

- 2-1-5- اهمیت سوسک پدروس را در ایجاد ضایعات جلدی در انسان و انتشار جغرافیایی آنرا بیان کند.
- 2-2- انتقال مکانیکی بیماری را تعریف کند و مهمترین ناقلین مکانیکی بیماری به انسان را بداند.
- 2-3- چرخه زیستی پاتوزن را در انتقال بیولوژیک تکثیری شرح دهد و نام علمی یک گونه ناقل بیولوژیک شایع در ایران را بنویسد.
- 2-3-2- چرخه زیستی پاتوزن را در انتقال بیولوژیک تکاملی شرح دهد و نام علمی یک گونه ناقل بیولوژیک شایع را بنویسد.
- 2-3-3- چرخه زیستی پاتوزن را در انتقال بیولوژیک تکثیری - تکاملی شرح دهد و نام علمی یک گونه ناقل بیولوژیک شایع را بنویسد.
- 2-3-4- سیکل اسپوروگونی انگل پلاسمودیوم را در بدن پشه آنوفلس شرح دهد.
- 2-4- انتقال ارثی عامل بیماری را از بندپا به نسل بعد از خود را شرح دهد و نام علمی یک گونه بندپا را بنویسد.
- 2-5- نقش بندپایان را به عنوان مخزن بیماری با ذکر مثال شرح دهد.
- اهداف کلی جلسه سوم: طبقه بندی بندپایان ، مرفولوژی عمومی حشرات
اهداف ویژه جلسه سوم:
در پایان دانشجو قادر باشد
- 3-1- بر اساس مشخصات مرفولوژیک شاخه بندپایان را از دیگر شاخه های بی مهره گان تفکیک کند.
- 3-2- رده های مختلف طبقه بندی را شرح دهد و گونه را تعریف کند.
- 3-3- زیر شاخه های مختلف بندپایان را از همدیگر متمایز کند.
- 3-4- رده های مختلف هر زیر شاخه را از همدیگر متمایز نماید.
- 3-5- دو رده عنکبوتیان و حشرات را از همدیگر متمایز کند و اهمیت پزشکی آنها را با ذکر مثال بیان کند.
- 3-6- تفاوت مرفولوژیک کنه ها و حشرات را با رسم شکل بیان کند.
- 3-7- تقسیم بندی بدن حشرات را با رسم شکل شرح دهد.
- 3-8- مقطع عرضی جلد حشرات را با رسم شکل شرح دهد.
- 3-9- مرفولوژی سر و ضمائم آنرا با رسم شکل شرح دهد.
- 3-10- مرفولوژی سینه و ضمائم آنرا با رسم شکل شرح دهد.
- 3-11- مرفولوژی شکم و ضمائم آنرا با رسم شکل شرح دهد.
- اهداف کلی جلسه چهارم: بیولوژی عمومی حشرات
اهداف ویژه جلسه چهارم:
در پایان دانشجو قادر باشد
- 4-1- برش عرضی تخم حشرات را با رسم شکل شرح دهد و روش های مختلف تخم گذاری و تعداد دفعات تخم گذاری در حشرات را شرح دهد.
- 4-2- رشد و پوست اندازی در حشرات را شرح دهد.
- 4-5- دگرذیسی در حشرات را تعریف کند و انواع دگرذیسی را شرح دهد.
- 4-6- خواب زمستانی و دیاپوز را در حشرات شرح دهد.
- 4-7- انواع رژیم های غذایی در حشرات را شرح دهد.
- اهداف کلی جلسه پنجم: مرفولوژی ، بیولوژی ، اهمیت پزشکی و کنترل سوسری ها و راسته همیپترا
اهداف ویژه جلسه پنجم:
در پایان دانشجو قادر باشد
- 5-1- مشخصات مرفولوژیک راسته دیکتیوپترا را شرح دهد.
- 5-2- مشخصات مرفولوژیک خانواده پلاتیده را شرح دهد.
- 5-3- بیولوژی خانواده پلاتیده را شرح دهد.
- 5-4- بر اساس کاراکتر های تاکسونومیک گونه های رایج سوسری در ایران را تشخیص دهد.
- 5-5- زیستگاه های و خصوصیات هر گونه از سوسری ها را شرح دهد.
- 5-6- نقش سوسری ها را به عنوان ناقل مکانیکی بیماری ها به انسان و انواع بیماری های منتقله را شرح دهد.
- 5-7- انواع روش های مبارزه با سوسری ها را شرح دهد.
- 5-8- مشخصات مرفولوژیک راسته همیپترا را شرح دهد.
- 5-9- مشخصات مرفولوژیک ، بیولوژیک و زیستگاه های ساس تختخواب را شرح دهد.
- 5-10- اهمیت پزشکی ساس تختخواب را شرح دهد.

- 11-5- راه های کنترل ساس تختخواب را شرح دهد.
- 12-5- مشخصات مرفولوژیک سن های خونخوار خانواده ردویده را شرح دهد.
- 13-5- بیولوژی سن های خونخوار خانواده ردویده را شرح دهد.
- 14-5- دانشجو سیکل زندگی عامل بیماری شاگاس در بدن سن های خونخوار خانواده ردویده را شرح دهد و نام علمی دو گونه از ناقلین بیماری شاگاس را بنویسد.
- 15-5- راه های کنترل سن های خواخوار ردویده را شرح دهد.
- هدف کلی جلسه ششم: مرفولوژی ، بیولوژی ، اهمیت پزشکی و کنترل شپش های انسان
اهداف ویژه جلسه ششم:
در پایان دانشجو قادر باشد
- 1-6- مشخصات مرفولوژیک شپش های انسان را شرح دهد.
- 2-6- خصوصیات بیولوژیک شپش های انسان را شرح دهد.
- 3-6- سیکل عامل بیماری های تیفوس اپیدمیک ، تب راجعه اپیدمیک و تب خندق را در بدن شپش انسان شرح دهد و نام علمی شپش بدن و شپش سر و شپش خرچنگی را بنویسد.
- 5-6- راه های کنترل شپش های انسان را شرح دهد.
- هدف کلی جلسه هفتم: طبقه بندی راسته دوبالان ، مرفولوژی ، بیولوژی ، اهمیت پزشکی و کنترل پشه های کولیسیده
اهداف ویژه جلسه هفتم:
در پایان دانشجو قادر باشد
- 1-7- زیر راسته های راسته دوبالان را شرح دهد و آنها را از همدیگر تشخیص دهد.
- 2-7- مشخصات مرفولوژیک پشه های کولیسیده را شرح دهد.
- 3-7- خصوصیات بیولوژیک پشه های کولیسیده را شرح دهد.
- 4-7- تاریخچه مبارزه با ملاریا در ایران شرح دهد و علل بازگشت ملاریا به مناطق پاک شده را بیان کند.
- 5-7- سیکل اسپوروگونی را در بدن پشه آنوفلس شرح دهد.
- 6-7- نام علمی ناقلین ملاریا در ایران را بنویسد و انتشار جغرافیایی آنها را شرح دهد.
- 7-7- سیکل فیلر را در بدن پشه های ناقل شرح دهد.
- 8-7- انتشار جغرافیایی انواع بیماری فیلاریازیس لنفاتیکی و اپیدمیولوژی آنرا شرح دهد و نام علمی عامل بیماری و ناقلین آنها را بنویسد.
- 9-7- سیکل آربوویروس را در بدن پشه های کولیسیده شرح دهد.
- 10-7- انتشار جغرافیایی و اپیدمیولوژی بیماری های تب زرد ، تب دانگ و وست نایل را شرح دهد و نام علمی ناقلین این بیماری ها را بنویسد.
- 11-7- انواع روشهای کنترل پشه های کولیسیده را شرح دهد.
- هدف کلی جلسه هشتم: مرفولوژی ، بیولوژی ، اهمیت پزشکی و کنترل پشه خاکی ها
اهداف ویژه جلسه هشتم:
در پایان دانشجو قادر باشد
- 1-8- بر اساس مشخصات مرفولوژیک پشه خاکی ها را از پشه های خانواده های دیگر تفکیک کند.
- 2-8- بیولوژی و زیستگاه ها و میزبان پشه خاکی ها را شرح دهد.
- 3-8- اپیدمیولوژی بیماری تب پشه خاکی را شرح دهد و نام علمی ناقل آنرا بنویسد.
- 4-8- انواع بیماری لیشمانیوز را نام ببرد.
- 5-8- پاتوژن ، علامت ، مخازن ، ناقلین ، انتشار جغرافیایی و اپیدمیولوژی لیشمانیوز احشایی را شرح دهد و نام علمی پاتوژن ، ناقلین و مخازن آنها را بنویسد.
- 6-8- دانشجو بتواند پاتوژن ، علامت ، مخازن ، ناقلین ، انتشار جغرافیایی و اپیدمیولوژی لیشمانیوز جلدی خشک و مرطوب را شرح دهد و نام علمی پاتوژن ، ناقلین و مخازن آنها را بنویسد.
- 7-8- انواع روش های مبارزه با پشه خاکی ها را شرح دهد.
- هدف کلی جلسه نهم: مرفولوژی ، بیولوژی ، اهمیت پزشکی و کنترل پشه های سیمولیده ، سراتوپوگونیده ، خرمنگس ها ، مگس ها و گونه های مولد میازیس
اهداف ویژه جلسه نهم:
در پایان دانشجو قادر باشد
- 1-9- بر اساس مشخصات مرفولوژیک پشه های سیمولیوم را از پشه های کولیسیده و فلبوتومینه تشخیص دهد.

- 9-2- بیولوژی و زیستگاه های پشه های سیمولیده را شرح دهد.
- 9-3- علائم ، مکانیسم انتقال و انتشار جغرافیایی بیماری کوری رودخانه ای را شرح دهد و نام علمی یکی از ناقلین آنرا بنویسد.
- 9-4- مشخصات مرفولوژیک ، محل های پرورش و زیستگاه های پشه های سراتوپوگونیده را شرح دهد و اهمیت بهداشتی ناشی از گزش آنها را شرح دهد.
- 9-5- مشخصات مرفولوژیک ، محل های پرورش و زیستگاه های خرمگس ها را شرح دهد و نام علمی ناقلین بیماری سیاه زخم و لوالوا را بنویسد.
- 9-10- مشخصات مرفولوژیک ، محل های پرورش و زیستگاه های مگس خانگی ، مگس اصطبل و مگس تسه تسه را شرح دهد و نام علمی مگس خانگی ، مگس اصطبل و ناقلین بیماری خواب آفریقایی را بنویسد.
- 9-11- بیماری میازیس را بر اساس معیار های بیولوژیک طبقه بندی کند و نام علمی یک گونه مگس مولد میازیس اجباری ، اختیاری ، داخل شکمی و تصادفی را بنویسد.
- هدف کلی جلسه دهم: مرفولوژی ، بیولوژی ، اهمیت پزشکی و کنترل کک ها ، کنه های نرم و سخت و مایت ها
- اهداف ویژه جلسه دهم:
- در پایان دانشجو قادر باشد

- 10-1- مشخصات مرفولوژیک ، خصوصیات بیولوژیک ، میزبانان و زیستگاه های انواع کک ها را شرح دهد.
- 10-2- مکانیسم انتقال طاعون را به انسان ، انواع طاعون ، انتشار جغرافیایی و اپیدمیولوژی آنرا شرح دهد و نام علمی ناقل اصلی طاعون را بنویسد.
- 10-3- علائم ، انتشار جغرافیایی و اپیدمیولوژی تیفوس اندمیک را شرح دهد و نام علمی ناقل آن را بنویسد.
- 10-4- انواع روش های مبارزه با کک ها را شرح دهد.
- 10-5- مشخصات مرفولوژیک ، خصوصیات بیولوژیک ، میزبانان و زیستگاه های کنه ها را شرح دهد و بر اساس مشخصات مرفولوژیک کنه های نرم و سخت را از همدیگر تشخیص دهد.
- 10-6- علائم ، انتشار جغرافیایی و اپیدمیولوژی بیماری های تب هموراژیک کریمه کنگو و تب راجعه اندمیک را شرح دهد و نام علمی ناقلین این بیماری ها را بنویسد.
- 10-7- بر اساس مشخصات مرفولوژیک مایت ها را از کنه تشخیص دهد.
- 10-8- علائم ، انتشار جغرافیایی و اپیدمیولوژی بیماری های تیفوس بوته زار و گال را شرح دهد.
- 10-9- انواع روش های مبارزه با کنه ها و مایت ها را شرح دهد.

منابع: کلیات حشره شناسی پزشکی (1380) ترجمه م. زعیم ، م.ع. سیدی رشتی و م.ا. صانبی ، تهران
روش تدریس: سخنرانی و پرسش و پاسخ - اغلب جلسات بصورت مجازی برگزار میشود.

وسایل آموزشی : پاور پوینت

سنجش و ارزشیابی

آزمون	روش	سهم از نمره کل(بر حسب درصد)	تاریخ	ساعت
کوئیز			////////////////////	////////////////////
آزمون میان				

			ترم
		95 درصد	آزمون پایان ترم
		5 درصد	حضور فعال در کلاس
			مشارکت فعال در بحث

مقررات کلاس و انتظارات از دانشجو: حضور به موقع در کلاس و رعایت نظم و مقررات آموزشی

نام و امضای مسئول EDO دانشکده:
تاریخ ارسال :

نام و امضای مدیر گروه:
تاریخ ارسال:

نام و امضای مدرس:
تاریخ تحویل:

جدول زمانبندی
 درس...حشره شناسی پزشکی و مبارزه با ناقلین.....
 روز و ساعت جلسه :

جلسه	تاریخ	موضوع هر جلسه	مدرس
1		مقدمه شامل تشریح عنوان درس ، تعاریف حشره شناسی ، شاخه های مختلف حشره شناسی، حشره شناسی پزشکی و هدف از علم حشره شناسی پزشکی ناقل ، تعریف ناقل ، میزبان و دیدگاه اپیدمیولوژیک در رابطه با نقش بندپایان در انتقال انواع بیماری ها	دکتر مجتبی لیمویی
2		طرق مختلف بیماری زایی بندپایان برای انسان	
3		طبقه بندی بندپایان ، مرفولوژی عمومی حشرات	
4		بیولوژی عمومی حشرات	
5		مرفولوژی ، بیولوژی ، اهمیت پزشکی و کنترل سوسری ها و راسته همیپترا	
6		مرفولوژی ، بیولوژی ، اهمیت پزشکی و کنترل شپش های انسان	
7		طبقه بندی راسته دوبالان ، مرفولوژی ، بیولوژی ، اهمیت پزشکی و کنترل پشه های کولیسیده	
8		مرفولوژی ، بیولوژی ، اهمیت پزشکی و کنترل پشه خاکی ها	
9		مرفولوژی ، بیولوژی ، اهمیت پزشکی و کنترل پشه های سیمولیده ، سراتوپوگونیده ، خرمگس ها ، مگس ها و گونه های مولد میازیس	
10		مرفولوژی ، بیولوژی ، اهمیت پزشکی و کنترل کک ها ، کنه های نرم و سخت و مایت ها	